

en eins og á stóð, sérstaklega, þar sem ákærði sá, að Oddur var óeðlilegur í gangi og beygði skakkt, hefði honum að áliti réttarins borið að sýna meiri varkárni um ökuhraðann og að aka eigi svo nálægt Oddi sem hann gerði. Óvarkárni ákærða í þessum efnum verður að telja meðorsök slyssins, og hefur ákærði því gerzt brotlegur við 215. gr. almennra hegningarlaga nr. 19 12. febrúar 1940, 26. gr. 1. mgr. og 27. gr. 1. mgr. sbr. 38. gr. bifreiðalaga nr. 23 16. júní 1941 og 4. gr. 3. mgr. sbr. 14. gr. umferðarlaga nr. 24 16. júní 1941. Með því að aka bifreiðinni án virks hraðamælis hefur ákærði brotið 9. sbr. 38. gr. bifreiðalaganna. Þykir refsing ákærða eftir atvikum og með hliðsjón af 77. gr. almennra hegningarlaga hæfilega ákveðin 20 daga varðhald.

Ákærða ber að dæma til greiðslu alls sakarkostnaðar, þar með talin málsvarnarlaun skipaðs verjanda síns, hrl. Ólafs Þorgrímssonar, kr. 300.00.

Rekstur málsins hefur verið vítalaus.

Þvi dæmist rétt vera:

Ákærði, Jóhannes Sölvi Sigurðsson, sæti varðhaldi í 20 daga.

Ákærði greiði allan sakarkostnað, þar með talin málflytningu-
slau laun skipaðs verjanda síns, Ólafs hæstaréttarlögmanns Þorgrímssonar, kr. 300.00.

Dómi þessum skal fullnægja með aðför að lögum.

Miðvikudaginn 16. janúar 1946.

Nr. 160/1945. Jón N. Jóhannessen (Hrl. Sigurður E. Ólason)
gegn

Guðmundi Jóhannessyni

(Hrl. Kristján Guðlaugsson).

Leigutaka gert að rýma húsnæði.

Dómur hæstaréttar.

Áfrýjandi hefur skotið máli þessu til hæstaréttar með stefnu 10. des. 1945. Krefst hann þess aðallega, að uppsögn hans 28. júní 1945 á leigumála stefnda verði dæmd gild og og stefnda verði gert að rýma allt leiguhúsnæðið nú þegar. Til vara krefst áfrýjandi þess, að stefnda verði dæmt að flytjast úr hinni leigðu íbúð að undanskildu forstofuher-

bergi hennar. Svo krefst hann og málskostnaðar úr hendi stefnda fyrir báðum dómum eftir mati hæstaréttar.

Stefndi krefst aðallega staðfestingar hins áfrýjaða dóms, en til vara, að staðfestur verði úrskurður húsaleigunefndar frá 24. sept. 1945. Hann krefst og málskostnaðar af áfrýjanda fyrir hæstarétti eftir mati dómsins.

Af hálfu stefnda hefur því verið haldið fram í máli þessu, að Björn Jónsson, tengdasonur áfrýjanda, sé ekki „heimilisfastur innanhéraðsmaður“ í Reykjavík, sbr. 1. mgr. 3. gr. laga nr. 39/1943, þar sem hann hafi flutt til bæjarins, eftir að bráðabirgðalög nr. 107 frá 8. sept. 1941 tóku gildi. Samskonar andmæli hafði stefndi uppi fyrir húsaleigunefnd haustið 1944 og sumarið 1945, er mál aðilja var þar til úrskurðar. En húsaleigunefnd, sem vald hefur samkvæmt 2. mgr. 3. gr. laga nr. 39/1943 til að veita undanþágu frá ákvæðum 1. mgr. sömu gr., hefur þrátt fyrir nefnd andmæli stefnda heimilað honum í úrskurði að taka húsnæði á leigu hér í bæ. Verður þegar af þeirri ástæðu ekki unnt að fallast á nefnda mótbáru stefnda.

Með því að áfrýjandi hefur brýna þörf fyrir umrædda íbúð til handa dóttur sinni og tengdasyni og ekki þykja efni til að undanskilja forstofuherbergið, þá ber að taka aðalkröfu áfrýjanda til greina.

Eftir atvikum þykir mega ákveða, að málskostnaður fyrir báðum dómum falli niður.

D ó m s o r ð:

Uppsögn áfrýjanda, Jóns N. Jóhannessens, 28. júní 1945 á leigumála stefnda, Guðmundar Jóhannessonar, telst gild, og ber stefnda að rýma húsnæði það, er hann hefur á leigu í húsi áfrýjanda nr. 14 við Ránargötu.

Málskostnaður fyrir báðum dómum falli niður.

Dóminum ber að fullnægja að viðlagðri aðför að lögum.

Dómur bæjarþings Reykjavíkur 23. nóvember 1945.

Mál þetta, er dómtekið var 15. þ. m., hefur Jón N. Jóhannessen, fyrrverandi sóknarprestur, Ránargötu 14 hér í bæ, höfðað fyrir

bæjarþinginu með stefnu, útgefinni 3. október 1945, gegn Guðmundi Jóhannessyni, Ránargötu 14 hér í bænum, og gert þær dómkröfur, aðallega að siðargreind uppsögn á húsnæðisleigumála stefnda verði metin gild að öllu leyti og stefnda gert að rýma nú þegar allt húsnæði það, er hann hefur á leigu í húsinu nr. 14 við Ránargötu hér í bæ. Þá hefur stefnandi og krafizt þess, að stefnda verði gert að greiða sér málskostnað að skaðlausu.

Til vara hefur stefnandi gert þá kröfu, að sér verði dæmdur umráðaréttur yfir öllu nefndu húsnæði, að fráteknun forstofuherbergi þess.

Stefndi hefur aðallega krafizt sýknu og málskostnaðar sér til handa að mati dómarsins, en til vara, að siðargreindur úrskurður húsaleigunefndar Reykjavíkur verði staðfestur.

Jafnframt hefur hann með stefnu, útgefinni 22. okt. 1945, höfðað gagnsök og gert þær dómkröfur, að greindur úrskurður húsaleigunefndar Reykjavíkur verði úr gildi felldur, að áðurgreind uppsögn aðalstefnanda á leigumála aðilja verði metin ógild og sér dæmdur leiguréttur til alls umrædds húsnæðis.

Þá hefur gagnstefnandi krafizt þess, að aðalstefnanda verði gert að greiða sér málskostnað að skaðlausu í aðalsök og gagnsök.

Í gagnsök krefst gagnstefndi (aðalstefnandi) sýknu og málskostnaðar sér til handa.

Tildrög máls þessa eru þau, að hinn 28. júní s. l. sagði aðalstefnandi aðalstefnda upp leigumála þeim um húsnæði það, er aðalstefndi hefur á leigu í kjallara (á neðstu hæð) hússins nr. 14 við Ránargötu, til brottflutnings 1. október 1945, en aðalstefnandi virðist hafa verið eigandi húss þessa síðan árið 1940. Er húsnæði þetta að stærð 3 herbergi og eldhús. Aðalstefnandi kvaðst þurfa húsnæði þetta fyrir dóttur sína, Guðrúnu, mann hennar og 3 börn þeirra ásamt starfsstúlku. Gildi uppsagnar þessarar var borið undir húsaleigunefnd Reykjavíkur. Með úrskurði, uppkveðnum 24. september s. l., mat húsaleigunefndin uppsögnina gilda að hluta, þannig að leigutaki (aðalstefndi) var skyldaður til þess að rýma forstofuherbergi íbúðarinnar og leyfa aðgang að hálfu eldhúsi íbúðarinnar og hreinlætistækjum. Úrskurði þessum hefur aðalstefnandi ekki viljað hlíta, og hefur hann því höfðað mál þetta.

Dómkröfur sínar í aðalsök og gagnsök byggir aðalstefnandi á því, að tengdasonur sinn Björn Jónsson og dóttir sín Guðrún séu algerlega húsnæðislaus ásamt 3 börnum þeirra og starfsstúlku, er þau hafi ráðið til sín. Kveður hann sér vera brýna þörf á húsnæði þessu til íbúðar fyrir þau, og sé sér því heimilt samkvæmt 1. gr. laga nr. 39 frá 1943 að segja aðalstefnda upp leigusamningnum um húsnæðið.

Aðalstefndi byggir sýknukröfu sína í aðalsök og aðalkröfu sína í gagnsök á því, að aðalstefnanda hafi verið óheimilt að segja sér upp húsnæðinu til afnota fyrir dóttur hans og fjölskyldu hennar, þar eð þau hafi ekki flutzt til bæjarins fyrr en hinn 20. október 1941, og séu þau því ekki heimilisfastir innanhéraðsmenn í merkingu húsaleigulaganna nr. 39 frá 1941. Aðalstefnandi telur hins vegar, að áðurgreindur Björn hafi flutzt búferlum til Reykjavíkur í lok ágústmánaðar 1941 og þá strax fengið til afnota herbergi í nefndu húsi sínu. Hafi hann því verið orðinn heimilisfastur innanhéraðsmaður hér, er húsaleigulögin gengu í gildi. Þá hefur aðalstefnandi bent á, að yrði hins vegar litið þannig á, að svo væri ekki, þá verði fyrrgreindur úrskurður húsaleigunefndar Reykjavíkur ekki skilinn á annan veg en þann, að hún hafi talið hann heimilisfastan innanhéraðsmann og því óbeint veitt honum búsetuleyfi hér í bænum, sbr. 3. gr. nefndra laga.

Það er upp komið í máli þessu, að nefndur Björn kom hingað til bæjarins 29. ágúst 1941 og hafði þá meðferðis rekkjuvoðir sínar svo og ýmsan fatnað, en kona hans og börn komu hingað í októbermánuði s. á. Hins vegar telur Björn sig hafa flutzt búferlum til bæjarins hinn 20. okt. 1941 samkvæmt tilkynningu til yfirvalda Reykjavíkurbæjar, dagsettri 6. nóvember 1941. Þykir verða að leggja tilkynningu þessa til grundvallar heimilisfesti hans hér í bænum.

Verður því að telja, að Björn sé ekki heimilisfastur innanhéraðsmaður í lögsagnarumdæmi Reykjavíkur í merkingu ákvæða nefndra laga og að aðalstefnandi eigi því ekki rétt á að segja aðalstefnda upp húsnæðisleigumála til hagsbóta fyrir Björn og fjölskyldu hans. Ekki verður heldur fallið á þá skýringu aðalstefnanda, að í margnefndum úrskurði húsaleigunefndarinnar felist búsetuleyfi til handa Birni né að vera Björns sjálfs hér í bænum fyrir gildistöku húsaleigulaganna skipti nokkru máli í þessu sambandi.

Úrslit aðalsakar verða því þau, að sýkna ber aðalstefnda af öllum kröfum aðalstefnanda, en rétt þykir eftir atvikum, að málskostnaður falli niður.

Með skirskotun til þess, er að framan greinir í aðalsök um rétt Björns til þess að fá húsnæði á leigu hér í bænum, þykir verða að taka kröfur gagnstefnanda í gagnsök til greina að öllu leyti og fella úr gildi fyrrgreindan úrskurð húsaleigunefndar Reykjavíkur. Þá þykir rétt, að gagnstefndi greiði gagnstefnanda kr. 150.00 í málskostnað.

Einar Arnalds borgardómari kvað upp dóminn.

Þvi dæmist rétt vera:

Í aðalsök á aðalstefndi, Guðmundur Jóhannesson, að vera sýkn af kröfum aðalstefnanda, Jóns N. Jóhannessens, en málskostnaður falli niður.

Í gagnsök er framangreindur úrskurður húsaleigunefndar Reykjavíkur úr gildi felldur. Gagnstefndi greiði gagnstefnanda kr. 150.00 í málskostnað.

Dóminum ber að fullnægja innan 15 daga frá lögbirtingu hans að viðlagðri aðför að lögum.

Miðvikudaginn 16. janúar 1946.

Nr. 140/1945. Réttvísín og valdstjórnin

(Hrl. Einar B. Guðmundsson)

gegn

Hinrik Ragnarssyni (Hrl. Ólafur Þorgrímsson).

Um öflun rækilegri gagna.

Úrskurður hæstaréttar.

Áður en dómur gengur í máli þessu í hæstarétti, þykir rétt að leggja fyrir héraðsdómarann að afla frekari gagna um atriði þau, er kærandinn, Helgi Þórðarson, reisir skaðabótakröfu sína á. Sérstaklega ber að leiða í ljós, hve lengi hann hafi að dómi læknisins verið óvinnufær vegna áverkans, svo og hver kostnaður við læknishjálp hafi orðið. Loks ber að afla annarra gagna, er framhaldsrannsókn gefur efni til.

Ályktarorð:

Héraðsdómarinn skal afla framangreindra gagna, svo fljótt sem kostur er.